

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР.

№ 65 (1599)

Пятніца, 18 жніўня 1961 года

Цана 4 кап.

**Тыдзень
рускай літаратуры
і Беларусі**

Пасля знаёмства з Мінскам і сустрэч з працоўнымі горада рускай пісьменніцай — удзельніцай Тыдня рускай літаратуры ў Беларусі ў складзе двох брыгад накіраваліся ў падарожжа па розных гарадах і вёсках. Адна брыгада пільна вывучае і пераказвае славутую беларускую наваду папулярнага ў Салігорску. Затым гэтай брыгады вярнуцца ў Мінск, а другая — у Салігорск. Другі маршрут вядзе ад сталіцы праз Віцебск, старажытны Полацк, Глыбокае да маляўнічага вёска Нарач.

ХВАЛЮЮЧЫ СУСТРЭЧЫ

Брыгада, якую ўзначальвае старэйшы прадстаўнік Саюза пісьменнікаў РСФСР Леанід Сабалеў, у першы дзень падарожжа наведвала Салігорск. Леанід Сабалеў, Паўла Ніліна, Леанід Ленч, Сяргей Смірнов, Уладзімір Каструа, Юлія Друціна і беларускі пісьменнік Пятра Глебаў, Максіма Танка, Ніла Гілевіча і інш. віталі сакратар парткома будоўлі Ч. Анціпавіч, а таксама будоўльнікі І. Чабатар, А. Арабін, шахцёры Г. Кожаў, А. Прануцін.

Пасля таго, як дырэктар камбіната М. Беланушаў расказаў гасцям аб будоўніцтве і яго перспектывах, пісьменнікі аглядзілі будоўнічыя аб'екты, суспіліся ў шахту, пабывалі ў гарадскім пасёлку. Уражаны ўсіх выказаў пісьменнік Сяргей Смірнов.

— Беларусі народ гераічна амагаўся з фашызмі, захопілі вайны, — сказаў ён. — Тое, што вы зрабілі тут, у будынку гэтаму кутку Палесся, — таксама падвясці.

Леанід Сабалеў, Юлія Друціна і Леанід Ленч пабывалі ў шахцёрска-праходчыні і рабочыя завода жалезабетонных вырабаў. Леанід Сабалеў расказаў салігорцам аб тым, як жылі і працуюць гарняні ў каліпалітэчных краінах, жыццё якіх ён наглядзеў у час свайх паездак па мякку. Апалядаваў і Салігорска, пісьменнікі братняй рэспубліцы паніклі ў «Летапісе працоўных спраў камсамольцаў і моладзі Салігорскага калійнага камбіната» цэлыя запісы, у якіх пачаўся рабочым поспехам у працы. Гаспадары падарылі гасцям шахцёрскае касцюм і лілячкі.

Гэта жа шчыра і цёпла сустрэлі гасцей 14 жніўня ў вёсцы Случца. Ад зямлі працоўных горада і раёна пісьменнікаў віталі першы сакратар райкома партыі таг. Калодзь, С. Слован і аднак выступіў кіраўнік дэлегацыі Леанід Сабалеў.

— Мы вельмі ўдзячна выклікалі дэлегацыю сустрэчы на старажытнай Случцы — зямлі хлебарабаў і выдатных народных умельцаў, — сказаў ён. — Гэтая сустрэча застанецца надойга ў памяці, як адна з арыгінальных і беларускіх народнаў.

У перапоўненай зале гарадскога Палаца культуры Леанід Сабалеў, Сяргей Смірнов, Аляксей Каллер і Павел Нілін расказалі аб сваёй рабоце, падзяліліся ўражаннямі ад наведвання Салігорска — малядога горада шахцёрскага, цэнтры беларускай хіміі. Юлія Друціна, Уладзімір Каструа, Леанід Ленч прачыталі свае творы. Перад працоўнымі таксама выступілі беларускія гасці ў пасадзе.

Пасля сустрэч у горадзе — новай сустрэчы ў калгасе імя Кірава. І тут прадстаўнікі валака рускага народа і яго літэратуры, які ў вёсцы, куды ён прыхаў гасці, сустрэлі букетамі кветак, хлебам-салом.

Старшыня калгаса С. Лямсева, якая ў вёсцы, куды ён прыхаў гасці, сустрэлі букетамі кветак, хлебам-салом.

Пасля таго, як дырэктар камбіната М. Беланушаў расказаў гасцям аб будоўніцтве і яго перспектывах, пісьменнікі аглядзілі будоўнічыя аб'екты, суспіліся ў шахту, пабывалі ў гарадскім пасёлку. Уражаны ўсіх выказаў пісьменнік Сяргей Смірнов.

Пасля таго, як дырэктар камбіната М. Беланушаў расказаў гасцям аб будоўніцтве і яго перспектывах, пісьменнікі аглядзілі будоўнічыя аб'екты, суспіліся ў шахту, пабывалі ў гарадскім пасёлку. Уражаны ўсіх выказаў пісьменнік Сяргей Смірнов.

Пасля таго, як дырэктар камбіната М. Беланушаў расказаў гасцям аб будоўніцтве і яго перспектывах, пісьменнікі аглядзілі будоўнічыя аб'екты, суспіліся ў шахту, пабывалі ў гарадскім пасёлку. Уражаны ўсіх выказаў пісьменнік Сяргей Смірнов.

ШЛЯХАМІ БРАТЭРСТВА

шчанка, сакратар партарганізацыі М. Калодзь, рабочніца фермы буйнай рагатай жывёлы камсамолка Марыя Калядка расказалі гасцям пра свой калгас, які займае першае месца ў раёне па надойх малака.

Калентны мастацкі самадзейнасці калгаса ў прасторнай зале клубу даў для гасцей канцэрт.

Раніцаю 15 жніўня прадстаўнікі гарадскога раёна праводзілі гасцей у дарогу. На паўднёвым наваддзі раёна рускія пісьменнікі былі падарываны сучаснаму і цудоўнаму вырабам беларускага народнага танца.

І вось ужо гасці ступілі на зямлю Брэстшчыны. Калі цэнтральнай сядзібы саюза «Ганчары» сабраліся рабочыя, калгаснікі сельгасарцелі «Іскра», прадстаўнікі мясцовай інтэлігенцыі. Па старадаўняму звычайна звеняла калгаса імя Ляманосава Лахавіцкага раёна БССР В. Машчона на вышнім вайным рушчы падняў стары пісьменнік Саюза пісьменнікаў РСФСР Леанід Сабалеў.

Ад імя працоўных Лахавіцкага раёна рускія пісьменнікі віталі сакратар райкома партыі А. Залескі, Леанід Сабалеў, падзякавалі за цёплую сустрэчу, панаваў прысутным у удзельнікам Тыдня рускай літаратуры ў Беларусі, расказаў аб іх творчасці.

Беларускі паэт Пятро Глебаў гаварыў аб даўніх традыцыйных сувязях двух братніх літаратур.

Пасля гэтага пачынаецца цёплая гутарка, выгалоўны абступілі пісьменнікаў, баруць у іх аўтаграфі.

І зноў машыны накіроўваюцца далей, каб хутэй паспець на будоўніцтва Барозаўскай ДРЭС. Тут іх чакала шчыра сустрэча з будоўніцамі і іх сем'ямі ў клубе ДРЭС, дзе сабралася больш 500 чалавек.

З прывітаннем да гасцей звярнуўся сакратар партыйнай арганізацыі будоўнічага ўпраўлення П. Абрамюк і сакратар камсамольскай арганізацыі В. Чайка.

З вялікай увагай слухалі энэргабудачнікі выступленні пісьменнікаў Леаніда Сабалева, Сяргея Смірнова, Юліі Друцінай і Пятра Глебаў, якія расказалі аб сваёй творчасці, прачыталі новыя творы.

Увечары 15 жніўня гасці прыбылі ў Брэст. Хвалюючая сустрэча братняй рэспубліцы адбылася ў паміжнікамі абласнога драматычнага Тэатра імя І. КСМБ. Вечар прысвечаны Тыдню рускай літаратуры, адкрыў першы сакратар Брэстскага абкома партыі А. Смірнов.

Са словамі прывітання да гасцей звярнуўся член літаратурнага аб'яднання прывітанні гасцей «Зарэ» Л. Смольчанка, сакратар Брэстскага гаркома камсамолу Л. Славянкі, кіраўнік лакальнай брыгады, якая ініцыявала гонараванае калентны камуністычнай працы, А. Галашан. Пад бурны апладысмэнты прысутным Леанід Сабалеў перадаў імя да Саюза пісьменнікаў РСФСР прывітанні.

Са словамі аднак выступіў кіраўнік дэлегацыі рускіх пісьменнікаў Сяргей Сарткаў. Ён і цёплым гаварыў пра дружбу двух братніх літаратур і народаў.

Усе думаюць, што на гэтым сустрэчы і скончыцца, бо наперадзе — добрая дарога. Але людзі, што выйшлі на шышу, пачыталі іншак. Яны патрабавалі пазнаёміцца іх з кожным пісьменнікам і каб кожны з іх прачытаў свае творы. І праўду на знайшлі — я забягаю наперад — Мікалай Абаляў у сваім выступленні ў Віцебску, сказаўшы, што беларускія сяляне, якія не так даўно выходзілі на дарогу і прасілі акраць хлеба, зараз выходзяць насустрач дарогам гасцям і прасіць не хлеба, а вершчы!

Гэта цудоўна згулялася жывіцца на нашай зямлі! Мікалай Святлоў, чалавек, які прывітаў, адецца і да кветак і да цёплым сустрэч, расумелы. Ён гаворыць, што нідзе не было так, каб гасці сустрэлі ўжо на мяккіх вобласці, раёна...

Не паспелі, адецца, прагучаць імя Талачынскага раёна П. Рыленка, Ул. Корбяна, які з тым жа прасобай — не, а патрабавалі выйсці насустрач гасцям працоўных Арышчынаў. Гэтая сустрэча адбылася каля Юр'ява.

І зноў кветкі, зноў цёплыя ўсмешкі і словы. ... Віцебск сустрэў гасцей сонцам, музыкай, кветкамі. Пры вёзце ў горад сакратар гаркома партыі тав. Міяцель прывітаў іх. (Заканчана на 3-й стар.)

НА ГАСЦІННАЙ ВІЦЕБШЧЫНЕ

Восі і скончыўся дзень — першы дзень нашата падарожжа па Віцебшчыне. Не верыцца, што час можа быць такім напоўненым, што кожная хвіліна можа прынесці столькі хвалявання і радасці!

Наша брыгада, у склад якой уваходзілі рускія пісьменнікі — С. Сарткаў, М. Рыленка, П. Кустоў, М. Абаляў і іх беларускія таварышы — П. Броўка, М. Лужанін, П. Пачынава, Ул. Корбяна і інш., дэлегіі нахмурым раннем 14 жніўня выехала з Мінска ў падарожжа па рэспубліцы.

Маскоўская шыша вядзе да Віцебска. Але цэлыя сустрэчы з працоўнымі пачаліся яшчэ на мяккіх вобласці, на тэрыторыі Талачынскага раёна.

Наш невялікі кароткі быў спынены святочным, нотавым, дэлегаты ў нацыянальным беларускім адзенні паднеслі гасцям хлеб-салом, а дзеці — кветкі, валаўныя арка букеты, пераважаны вышыванымі сукнамі, кветкамі, які нажучу, завалялі...

Сакратар Талачынскага райкома партыі тав. Шыбева ад імя працоўных раёна звярнуўся да гасцей — рускіх і беларускіх пісьменнікаў — са словамі шчырага прывітання.

Са словамі аднак выступіў кіраўнік дэлегацыі рускіх пісьменнікаў Сяргей Сарткаў. Ён і цёплым гаварыў пра дружбу двух братніх літаратур і народаў.

Усе думаюць, што на гэтым сустрэчы і скончыцца, бо наперадзе — добрая дарога. Але людзі, што выйшлі на шышу, пачыталі іншак. Яны патрабавалі пазнаёміцца іх з кожным пісьменнікам і каб кожны з іх прачытаў свае творы. І праўду на знайшлі — я забягаю наперад — Мікалай Абаляў у сваім выступленні ў Віцебску, сказаўшы, што беларускія сяляне, якія не так даўно выходзілі на дарогу і прасілі акраць хлеба, зараз выходзяць насустрач дарогам гасцям і прасіць не хлеба, а вершчы!

Гэта цудоўна згулялася жывіцца на нашай зямлі! Мікалай Святлоў, чалавек, які прывітаў, адецца і да кветак і да цёплым сустрэч, расумелы. Ён гаворыць, што нідзе не было так, каб гасці сустрэлі ўжо на мяккіх вобласці, раёна...

Не паспелі, адецца, прагучаць імя Талачынскага раёна П. Рыленка, Ул. Корбяна, які з тым жа прасобай — не, а патрабавалі выйсці насустрач гасцям працоўных Арышчынаў. Гэтая сустрэча адбылася каля Юр'ява.

І зноў кветкі, зноў цёплыя ўсмешкі і словы. ... Віцебск сустрэў гасцей сонцам, музыкай, кветкамі. Пры вёзце ў горад сакратар гаркома партыі тав. Міяцель прывітаў іх. (Заканчана на 3-й стар.)

КАМУНІСТЫЧНАЯ ВЫТВОРЧАСЦЬ ПАТРАБУЕ ВЫСОКАЙ АРГАНІЗАВАНАСЦІ, ДАКЛАДНАСЦІ І ДЫСЦЫПЛІНЫ, ЯКІЯ ЗАБЯСПЕЧАЮЦА НЕ ШЛЯХАМ ПРЫМУСУ, А НА АСНОВЕ РАЗУМЕННЯ ГРАМАДСКАГА АБАВЯЗКУ, ВЫЗНАЧАЮЦА УСІМ УКЛАДАМ КАМУНІСТЫЧНАГА ГРАМАДСТВА. ПРАЦА І ДЫСЦЫПЛІНА НЕ БУДУЦЬ У ЦЯЖАР ЧАЛАВЕКУ; ПРАЦОЎНАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ ПЕРАСТАНЕ БЫЦЬ ТОЛЬКІ СРОДКАМ ДА ЖЫЦЦА І ПЕРАТВОРЫЦА У САПРАЎДНУЮ ТВОРЧАСЦЬ, КРЫНЦУ РАДАСЦІ.

(З ПРАКТА ПРАГРАМЫ КАМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ САВЕЦКАГА САЮЗА).

ЧАС І ЛЮДЗІ

ПА ТРАТУАРЫ ідуць трое. Усе яны прыкладна аднаго ўзросту, ка кожным добра памятка гарнітур, прыгожы абутак. Ідуць і размаўляюць, паміж сабой пра палёт другога свецкага самалёта. І вось табе задача, пісьменнік: якая ў гэце з іх прафесія? Бачу, пытанне гэце паставіла ідзе ў тупік. Што ж, тае мае знаёмца, магу апракчамідаваць. Азім з іх скульптар. Другі — фрэзероўшчык на станкабудоўнічым заводзе. Трэці працуе грузчыкам на чыгуны. У апошняга ёсць прада, мазалі, але іх амаль не відаць, яго працу палегчалі падаёмны кран, транспарцёр, кантэйнеры...

Раней гаварылі: няхай галава дапамагае рукам. Цяпер гавораць наадварот: рукі дапамагаюць галаве. Яшчэ параўнальна нядаўна ў многіх галінах вытворчасці работаму не трэба было думаць. Гэтую ісціну я спазнаў, як кажучы, сваім гарбом.

Прага бачыць, пазнаваць прывяла мяне аднойчы ў маленькі паўднёвы гарадок. Чаму б не паправаць грузчыкам? — падумаў я, гледзячы, як загараў дужыя хлопцы нагрукуюць каменча-ракушчыкі на ваганеткі. Міне прыкладзіў брыгада. І тут я ўспомніў, што такое вымаўляцца амаль усім ад сваёй зольнасці думаць — сустрадаць, камбінаваць, прадаваць, аналізаваць... Нічога гэтыя не трэба было. Ад табеля з каменем да ваганетак — дваццаць крокаў. Кожная «ваганетка» важыць трыццаць трыццаць два кілаграмы. Халапей аб абедзюма рукі, прыскакае да груздзей і б'е іх да ваганеткі. Аплачываеш, калі вяртаешся назад паражажыкам. Халапей наступны каменча. Адаптаваны рытм, адна і тая ж рука. «Давай, давай, хлопцы!» — кмічывы брыгадзір. І мы «давалі». Нас захапіла гэтая праца. Мы гаварыліся, калі бландалася «падарыць» нос суседняй брыгадзе. Мы бегалі ўсё хутчэй, хапалі «ваганеткі» ўсё больш шпарка...

Але паспрабуйце вось так, бегучы з двухпудовым каменем, прыснутым да груздзей, падаць пра што-небудзь, што не датычыцца працы... Пра гуманісці Галахцікі, напрыклад... Паспрабуйце і ўбачыце, што з гэтыя атрымаецца? Я прабаваў, я ведаю! Раз і ты лясціш кулям, балюча вышываюцца аб каменч, раскаваціш нос аб зямлю, усеюна дробнымі, вострымі асколкамі ракушчыкаў, зоркі, пра якія ты толькі што думаў (якая несецарожываць), сціснеш у шчыбе з вачэй. «Ра-а-а-а-а!» — чуюцца злосны голас брыгадзіра.

Так, думаў я ў той час мала. Нам не было казі думаць. Мы стамаліся, як чэры. Пасля працы

— Пастой, пастой, — спыніў я яго. Мне захачалася задаць Сябодчыкава хітравае пытанне. — Што ж атрымаецца, калі ўсе інжынерамі бы галогамі стануць? Нехта ж павінен і простую работу выконваць. Ну, каменне павяваць на транспарцёр і іншае...

— Людзі будучы кіраваць механізмамі, — сур'ёзна адказаў Сябодчыкаў, — адукацыя ў такой справе не шкодзіць, а наадварот, дапамагае. Што ж датычыцца павява камення на стужку, дык гімнастыка, як вядома, умывае нервы і м'якіцы. Па чарзе будзе каменчыкі падкідаваць, каб кроў не застыла.

На гэты я нічога не мог запярчыць Івану Сябодчыкаву.

мы ішлі ў кіно або на пляж — купацца ў моры. Чытаць кнігі нам не вельмі хацелася. Вучыцца таксама.

Але вось у мінулым годзе я зноў пабываў у тым горадзе. Іду па набярэжнай. І раптам... Каго я бачу? Ды гэты ж Іван Сябодчыкаў, мой брыгадзір! «Здароў, Ваня, не пазнаеш?» Іван угледзецца ў мяне сваімі светлымі, нібы выгаралымі на паўднёвым сонцы, вачыма, абвітажана ўсімхаецца і, нарэшце, гаворыць пераўраца: «Нібы пазнаю. Змяніўся ты, браток, вельмі... Ды і не дзіва, столькі год мінула з таго часу, як мы пацілі з табою грузлі!»

Івана я таксама ледзь пазнаў. Думаў-думаў, якая ў ім абдысла перамена і нарэшце зразумёў. Ды ён жа паразумоў! Іван Сябодчыкаў! Адукоўлены твар інтэлігентнага работніка, у вачах свеціцца думка. А што датычыцца гарнітура з тонкай шэрсці, дык Іван і раней доўга аправаўся па сваёй работы. Не ў гэтым справа!

З размовы высветлілася, што Іван пераняў працу на кар'еры. Толькі цяпер ужо на пасадзе майстра. Завочна кажае істэтуць.

— Ты разумеш, — гаварыў ён мне, — як паставілі ў нас на кар'еры транспарцеры, краны і іншую тэхніку, думаць мы сталі. Усе думаем, як бы лепш механізмы выкарстоўваць. Тэхніка — тэхнікая, але ж праду кажуць: без людзей яна мёртва. Мы ёй жыццё даём. Вось і даводзіцца мазгамі варушыць. А раней што-бегалі ды бегалі з каменчыкамі...

Ты думаеш, адзі я вучуся? Не, браток, амаль усе «кар'ерысты» за падручнікі селі. Пешка Салаўхін хутка інжынерам стане, Сярга Краўцоў у геалагічны падаўся. Ён, ты ведаеш, па натуре будаўца, шыкальнік, вось і выбраў сабе прафесію па душы...

— Пастой, пастой, — спыніў я яго. Мне захачалася задаць Сябодчыкава хітравае пытанне. — Што ж атрымаецца, калі ўсе інжынерамі бы галогамі стануць? Нехта ж павінен і простую работу выконваць. Ну, каменне павяваць на транспарцёр і іншае...

— Людзі будучы кіраваць механізмамі, — адукацыя ў такой справе не шкодзіць, а наадварот, дапамагае. Што ж датычыцца павява камення на стужку, дык гімнастыка, як вядома, умывае нервы і м'якіцы. Па чарзе будзе каменчыкі падкідаваць, каб кроў не застыла.

На гэты я нічога не мог запярчыць Івану Сябодчыкаву.

У МІНСКУ, на Камароўш, да вайны пільна адзіным правільным дэравапрацоўчы завод. Вядлікі бішоў павольна цягнулі паводы з дошкамі. Да бішоўу мы, аладушкі, прымыклі і нават зраду частавалі іх цукрам. А вось з'явіліся аўтамобілі на нашай вуліцы было ўспрынята, як чуда. Шафёры мы заагаросцілі амаль таксама, як Пешку з фільма «Чалапек». Дзіва што! Шафёры гэтыя такая рэдка, такая гераічна прафесія! Хто ў Мінску ўмее вадзіць машыну? На Камароўш, бадай, не было такіх.

Не маглі мы ведаць, што пройдзе час. І ў Мінску, на тым самым месцы, дзе мы збіралі грыбы, будзе працаваць буйнейшы ў краіне аўтамобільны завод. У нашым горадзе ў той час самым буйным прадпрыемствам быў, калі не памылкова, канцятарская фабрыка «Камуніарка», аўтоковая і галантарыйная фабрыкі.

Людзі, якія рабілі станкі, грабенчыкі, гузікі, цукеркі, шылі абутак, аблічывым сваім вельмі нагадалі тых работчы, пра якіх апавядаў Горкі. Я ведаў аднаго такога работніка. Гэта быў чышка майго аднагодка Пешкі Чышкаўскага. У Пешкавага башка быў засяроджаны твар, шырокая прыгорбленая спіна і валаўкі рукі. Гэты валаўкі, маўляўкі і вельмі добры чалавек кожную рэчыву хадзіў на дэравапрацоўчы, іесучы ў руцх кудэлак з хлебам і бутэчкаю малака. Пешкаў башка, які падаваў барвенне ў п'ярам, здаваўся мне ледзь не чараўніком. Яшчэ большую павягу меў і за машыніста лакамабіля. Між іншым, не адзіны толькі я. Башка неяк сказаў Пешку: «Вучыцеся лепш, лядкі! Вывучыцеся, магчыма, машыністам станеш, як Павел Андрэевіч».

Стары Чышкаўскі не вельмі спадзяваўся, што Пешка калінебудзь стане машыністам. Куды ўжо яму, сину простага работніка! Машыністам Пешка і сапраўды не стаў. Ён пачынаў за лепшы выбар прафесію токара. Ён не горбіцца, як башка, і рукі ў яго нармальнае вольчыні. Затое Пётр Чышкаўскі ўмеў чытаць чарчкі і можа адрозніць Біз ад Гюлка. Пётр Чышкаўскі — работчы новай фармы. Ён чытае Ангельска і Маякоўскага і навадня прыдумуе прастасаванне, яго даводзіла заводу скажонам сто тысяч вобчэ за год.

ГОРАД ГУДЗЕ ад аўтамобільных матораў і ўсёма, куды ні глядзеш, відаць стрэлы пад'ёмных кранаў і шпёр толькі ў поўнай меры зразумёў

Калі я размаўляў з гэтым энергічным, разумным чалавекам, у мяне было такое адчуванне, быццам перада мною не работчы, а па меншай меры старшы інжынер. Ён адзінаў мяне тонкім ласкаватым веданнем тэхналагічных працэсаў вытворчасці, поўнай дасваенасцю ў гаспадарча-эканамічным стане прадпрыемства. Вось гэты — гаспадар! І яму належыць не майстарства па рамонт залатына, а завод! І які завод! Тут вырабляюцца башкі, палі, палты перакрываюць, прагоні, лясчыныя маршмы, калоны... Прадукцыяй завода карыстаюцца не толькі будоўльнікі Малядзечна, яна ідзе на будоўлі і ў іншыя вобласці рэспублікі.

Ші дапускае брыгада Сяргеява, каб які-небудзь механізм разлаззіцца, паламіцца, выйшаў са строю? Не, рамонтнікі стараюцца папярэдзіць псаванне механізмаў і абсталявання, яны прыслухоўваюцца да кожнага механізма, як урач — да бішыя сэрца пацыента. Чалавек здаровы, сэрца б'ецца нармальна, але вось узнік нейкі падарон шумок, патрэбна неадкладна прымець меры, горш будзе, калі за гэтым ледзь адукаваным шумком пойдзе перабор і пачне развівацца небяспечная хвароба, якую яшчэ вядзецца.

І вось даводзіцца думаць, што дзізна, кожную гадзіну. Чытаць, набываць веды, супастаўляць працяганае з тым, што адбываецца на заводзе. А потым унікаюць плачы, практы, у канструктарскі бюро з'яўляюцца чаржыма дэталі і прыстасаванні, аўтары якіх работчы Сяргеяў і яго таварышы. Летас ад аднаго толькі Мікалая Машевіча наступіла 12 рэканструктарскіх прапановаў. А ўся брыгада ўнесла іх некалькі дзесяткаў.

Башка Пешкі—Чышкаўскі быў разумны чалавек. Яго павяжалі і на лясцілі і на Камароўш як працавітага, сумленнага, «башкавітага» чалавек. Але за ўсё сваё вялікае працоўнае жыццё ён не ўнёс ніводнай рацыяналітарскай прапановы. Ён па прастаце даўшэнай лічыў, што яго справа — падаваць барвенне ў п'ярам, а

чытаюць кнігі, слухаюць лекцыі, удзельнічаюць у мастацкай самадзейнасці. Прытым культуры ўзровень павышаюць усе, ад старога да малаго, ад пенсінера да школьніка. Адукацыя ў набыт такіх спадарожнікаў вёскі, які забобоны, рэлігійныя перажыві і інш. Вёска павіна свайму культурна-будоўляму ўзроўню становіцца побач з горадамі! Здарова, ці не праба!

І калі я думаю аб тым, якімі сіламі мы пераворнем вёску ў культурныя адносіны, я радасна халаюся за наступны факт. Не так даўно камсамольцы і моладзь Рагачоўшчыны правялі каштоўную ініцыятыву — перавалі рад клубу на самаабслугоўванне. У радзе гаспадарскіх клубы понаасно ўзяты ў рукі моладзі. Вось яно, лепшае прадвесце тых дзён, калі грамадскія пачаткі, жыва масавага самадзейнасці ўступіць у свае правы, і культурнае жыццё ў вёсцы забе, заборліць жыятворчай крывіцай.

Ганна ІВАНОВА, загадчыца Рагачоўскага раёнага аддзела культуры.

І ПАЛЬЦЕЦА СВЯТЛО КУЛЬТУРЫ...

Яшчэ раз уважліва перачытаю радок за радком той раздзел праекта новай Праграмы партыі, дзе гаворыцца аб задачах у галіне культурына будоўніцтва. Перачытаю і захапляюся. Яны вялікія і высакародныя задачы, якія патрабуюць перспектывы і імглівым лёткам палёца святла культуры ў дом кожнага працаўніка, кожнага савецкага чалавека.

Спрабую ўявіць сабе культурнае жыццё раёна праз пяць... дзесяць... дваццаць год. За гэтыя часы прывядуцца яшчэ трывабнае, радаснае, небылае... У праекце Праграмы партыі вялікае значэнне надаецца масавай мастацкай самадзейнасці, развіццю розных самадзейных культурных арганізацый. Гэта правільна, па тую моту шышу нам і трэба ісці. Само жыццё галасе «за». Шучыцца дзіцячыя прыклады не трэба, яны — побач. Варта нам было, напрыклад, ат

думашь — гэта абавязак інжынера. Стары Чыкатоўскі, выхаваны ў дараваляцкім часе, змянуў прыёмы заробіць сабе на хлеб «гарбом» і прага не разумее, што ён таксама мае права думаць, удзельнічаць не толькі ў фізічным, але і ў розумовым жыцці завода.

Сяргеў шматлікі. Яго думашы дзіцяці шырокі, як і ў кожнага перадавога чалавека нашага стагоддзя. Тэатр, літаратура, музыка — адбылі ў яго гэта, і ён будзе пакітаць, адчуваючы думашы голад. Мне даводзілася з ім гаварыць пра літаратуру. Разважаны Мікалай Мацвеевіч аб прачытаных кнігах вызначаюцца вострай і явізнай поглядамі. Ён гаворыць, што многіх чару жыццёва вопыт. Надрэны былі і б малядуны пісьменніку паўчыцы ў самага жыцця, папараці на вытворчасці, у каласе і прэста пахадзіць пешшу па нашай краіне, як гэта рабіў Горкі. Шпер пісьменнік лічыць за лепшае лётаць на самалёце. А што ўбачыць з такой вышыні?

Ші шкадуе Сяргеў, што жыццям даводзіцца не ў стаціях распублікаваць, а ў маленькім горадзе, дзе няма тэатраў, карцінных галерэй, вышэйшых навуковых устаноў?

— Ніколькі. Слова «справіліся» атрыла сваё ранае значэнне. Радзе, тэлебачанне, гастроі тэатраў, магчымаць карыстацца міжбюлетэным аб'явамі — усё гэта і многае іншае злучае нас з вялікімі культурнымі цэнтрамі. «Павятовае завярненне» даўно перастала існаваць. А хутка і зусім сатраціцца мяжа паміж маленькімі і вялікімі гарадамі, паміж горадамі і вёскамі.

Слухайце гэта і ўспамінаю аднаго настаўніка. Ён атрымаў вышп. І яго накіравалі на працу ў раённы горад.

— Ну, саці, спіша можна, — хныкаў ён. — Заблудроў таму, хто жыць у стаціях. Якія там універсітэты, якія рэстараны! А якое задалаванне можа атрымаць чалавек, прасідушы галіну-другую ў нашай знябытай чыноўні?

Гэты настаўнік быў спраўданы праўдлівым. Такім ён застаўся і ў стаціях. Не па кані корм, як кажуць. Сяргеў жа робіць усё, каб

рабінм горад Маладзечна па ўсіх сваіх якасцях наблізіцца да стаці. Вось гэта і называецца — будаваць камунізм!

НЯДАУНА я пабываў у Мінскім заводзе аўтаматычных ліній. Агульнае ўражанне такое: высокая, немагчыма тваіра вытворчасці. Многія рабочыя чытаюць чарыжы так жа лёгка і свабодна, як артыкул у газеце.

Завод аўтаматычных ліній з'яўляецца свабодным універсітэтам. Прыходзіць намыць халепіць з вёскі, азірваецца па баках, не ведае, як паводзіць да станка. А пра год, глядзіш, ён тут — як дома.

Ад чаго абавязваецца такія дзіўныя перамены? Калектыву рабочых завода — гэта вялікая, дурная згуртаваная сам'я. А калі з'явіўся новы член сам'і, дык і яго трэба адпаведным чынам выхавачь, навучыць, паставіць, як кажучы, на шлях правільны. Хто-небудзь з вопытных рабочых бярэ шэфства над хлопцам, навучае яго сваёй спецыяльнасці. Стругальшчык Леанід Патапоў ужо навучыў пянашца чалавек.

— Колькі вам плаціць за тое, што вы вучыце навучка? — спытаў я ў яго.

— На твары рабочага — здзіўленне.

— Вось жыць, буду я за гэта грошы браць? — усклікнуў ён. Я і так досыць зарабляю. Гэта мой святы абавязак.

Высвятлялася, што такіх бескарэспандэнтскіх настаўнікаў на заводзе 513 чалавек. Яны памяглі авалодаць спецыяльнасцю токара 640 вучням. І зроблена гэта было бясплатна. Можна даўга разважачь пра камуністычную свядомасць у нашых рабочых, але адзін гэты факт гаворыць больш за многія гучныя словы.

Сакратар партыйнага камітэта завода тав. Гарошка сказаў мне: — Хочаце ведаць, якімі будуць людзі пры камунізме? Тады пазнаёміцеся з нашымі лепшымі рабочымі.

Я пазнаёміўся. І словы партыйнага кіраўніка не задалі мне перабольшаннем. Так, спраўданы, такіх людзей, як Леанід Патапоў, Аляксандр Філіч, бригадзір рамонтнікаў Мікола Сяргеў,

у поўнай меры валодаюць камуністычнай свядомасцю.

Калі я выйшаў за браму завода, скончылася змена, і патак рабочых рынуў на вуліцу. Я доўга стаю, углабляю ў твары людзей, што праходзілі міма. Не вядома, было што яны стаміліся, паставішы гэмі гадзін і за станкоў. У іх быў яшчэ вялікі запас нывыкарыстанай энергіі. Куды пойдзе вольны дужы чарнавалосы чалавек гадоў сарака? Глядзець новы спектакль прыезжага тэатра? А магчыма, палічыць за лепшае правесці вечар за новай кнігай? Або ў яго ёсць якая-небудзь тэхнічная задама і ён схіліцца над калыбай, вычэрчываючы хітра пералепленыя лініі? А вольны група хлопцаў, якія аб нечым жываю спрачаюцца. Ім, напэўна, не церпіцца найсці на футболе. Але калі яны рыхтуюцца ў ВМУ, дык з футбалам можна і пачакаць. Зараз дзверы бібліятэкі шырока расчынены для іх.

Шлі, бяскочна ішлі рабочыя. І гэты патак вылікаў гароўна радзіць за людзей, якія ідуць у камунізм.

І рэптам напываю, як у кінафільме, узніка перада мною постаць старога Чыкатоўскага, які вяртаецца з дэспілінага завода.

Паходка ў яго яроўная, ён трошкі горбачы, твар сумна засароджаны. На ствару ён падчапіў драўляны чурбак і нясце яго на плячы. Гэта дзіўная драбніца Чыкатоўскага, прыбудака да зарплатнага. Вольны ўвайдзе зараз у двор старокаго дома на Камароўскіх, раскоце чурбак на дрэвяныя паленцы, а потым вялікі, грузны, стомлены, сядзе за самаробны стол і пачне вольна, з апетытам сэрбачь «круціны», дэць за забелены малаком. Жонка Чыкатоўскага сядзе насупраць, падарэ падбародак кулаком і будзе моўчы глядзець на свайго мужа-гаспадара.

З'еўшы нішчымы абеда, старанна падабраўшы хлебныя крошкі са стала, Чыкатоўскі завяздзе грамафон і пачне засароджана слухачь папулярную на старой Камароўскіх песню «Колга б імадэ злате горы...» Потым ён галіну-другую пасядзіць на лавачцы перад домам, папыхкаваючы люль-

каю, і пойдзе да суседа — майго бацькі фельчара, будзе скардзіцца на «калішчэ» ў скардзіне. Скончыцца тым, што суседзі разавольні пабудэўлікі з «маналыжы», і Чыкатоўскі пойдзе спаць, каб назаўтра зноў падаваць барвенне ў піларому.

Прывід Чыкатоўскага знік, і я зноў убачу перад сабою наогул рабочых. Яны ішлі ўпэўнена, горда — гаспадары зямлі свецкай. Яго вялікашчы рабочы клас! Усім ім даводзіцца працаваць не столькімі рукамі, колькі галавамі. У гэтым адна з істотных асаблівасцяў нашага часу. А калі чалавек думачь, — гэта мейна не толькі яго характэр, але і на выгляд вядзе адбыць.

Часы, калі слава і гонарам Камароўскі быў дэспіліны завод, калі адзіны ацалом з'яўляўся біоці (шпер гэтымі коні з'яўляўся дэць не дагэстарычнай жыццёва, нахштат іхтываўраў), калі класчкі з зайдрацю глядзель на чалавека рэдкай прафесіі — шафэра, гэтыя часы безваротна адышлі ў нібыт. Думаць — гэта не прывілежыя выбранных, гэта шчаслівы лёс кожнага працоўнага чалавека, хай то будзе прафесар, токар ці даярка.

І як радасна ўсведамляючы, што гэтая патрэба думаць будзе ўзрастаць у нашых людзях з кожным годам па меры набліжэння да камунізма.

Уладзімір ВАРНО.

Знатным тычычы Віцебскага дыпламавага камбіната Ганну Кізінаву ведае ўсёе калектыву прадпрыемства. Менавіта месцамі запар яны ўтрымліваю першыя на аміністарым участку дыпламавага ацка. Вядома тычычы нахтэна працуе, каб быць свецкага чалавека зрабіць яшчэ прыгажэйшым і лепшым. Кожную гадзіну Ганна Кізінава вымушана шчыра наваратных метраў дывана пры плане 5,2 квадратных метра. Гэта не абавязкі пажарнак ХІІІ з'езда роднай партыі.

Фота С. КАПЕЛІ. Фотарэпартаж БЕЛТА.

Самадзейнасць? Так. Але НА ПРАФЕСІЯНАЛЬНЫМ УЗРОУНІ!

ЖЫХАРЫ ЛІДЫ ПАТРАБУЮЦЬ...

Непазнавальна змяніўся за па-сяляваення галы горад Ліда. Тут многа трох-чатырохпавярховых дамоў, вольнароўд, гэз, целаўтраса, новыя прадпрыемствы.

Горад прыгажэе з кожным днём. Хутка расце яго насельніцтва. Да яго пасуду ёсць многа кіна-тэатраў, гарадскі Дом культуры, Палац культуры абушкіў. На прадпрыемствы горада працуе многа таленавітай моладзі. Яна магта б стаць асновай добрых самадзейных калектываў. Ужо даўно тут мог быць Народны тэатр. Дзік пакуць што ў Лідзе няма ні Народнага тэатра, ні добрага калектыву мастацкай самадзейнасці.

Праўда, на абласным аглядзе драматычных калектываў артысты Лідаскага гарадскога Дома культуры паказалі спектакль «Не верце шышні» і сектарыя з іх за добрыя выкананне роліў атрымалі дыпламы.

Анак на працягу доўгага ясу драматычны калектыв не расце. Многія яго ўдзельнікі пачынаюць пакідаць сцэну.

У што нясэ за ўсё гэта адказнасць? У першую чаргу — кіраўнікі калектыву, якіх тут змянілася ўжо некалькі чалавек. Амальна кажучы, іх змянілі, таму што гэтыя людзі былі проста непрагэныя.

Абласное Упраўленне культуры не даламо астаўляць пачаткі калектыву ў Лідае. У Міністэрстве дырэктар кураванай базы Беларускага тэатральна-мастацкага Інстытута А. Валчынюк. Яна парэкамендавала т.т. Дабрыноўскага і Сагалычука. Яны гадзіліся прыхіць да нас, але так і не з'явіліся.

У Лідае амаль кожную назады буючы артысты з розных куткоў краіны. Але ні адзін з іх не зайшоў калі-небудзь у Дом культуры, каб фінансавана нашай самадзейнасцю. Не даламогаць ёй і кіраўнікі мясцовых прадпрыемстваў.

Быў такі выпадак. У Палацы культуры абушкіўскі сабраліся дэпутаты мясцовых саветаў горада і раёна. Гарадскі камітэт партыі прапанаваў, каб калектыв мастацкай самадзейнасці Дома культуры настаналі для іх канцэрт. Сабраліся артысты Саюда іх быў і работнік камбіната харчовых кансерватраў тав. Бяліцка. Яго адлучыў намеснік дырэктара. А на наступны дзень яму за «самавольства» аб'явілі вымову.

Становіцца за самадзейнасцю ў Лідае называць ненармальнае. А працоўны горада хочучь мець свой Народны тэатр.

І. ЛЕШАНОК, супрацоўнік рэдакцыі Лідаскага раённага газеты.

А калі размыркоўваць культфонд больш раёна-мерна, то хопіць грошай і на спартыўныя мерапрыемствы, і на экскурсіі, і на тэатр. Вольны талы мы і ўбачым харціну, якую я намалюваў у пачатку гэтай артыкула.

Ші адзіны толькі я так думачь? Не. Даслоя ведаючы, напэўна, пра пачыні Народнага тэатра ў Наград-Валынскім раёне Жытомірскай абласці. Уваход у гэты тэатр бясплатны. Камуністычнае пачынанне — вольны назвалі самі акцеры гэтае наваўзьядзненне. Правільна! Ёсць у гэтым пачыне шчыны ад нашага камуністычнага заўтра.

Мы абмеркавалі гэтае пытанне на сваім партыйным сходзе, у тэатральным калектыве і прышлі да вываду, што і нам варта як мага хутчэй ўзяць прыклад з наваградвалынцаў.

У нашым раёне ёсць дзесяткі калгасаў — мільянеры, імаг прадпрыемстваў, якія маюць значныя культурныя фонды. Дык чаму б не выкарыстаць некую частку гэтых сродкаў на стварэнне фонду народнага тэатра? Народны тэатр абслугоўваць бы гэтыя калгасы і гэтыя прадпрыемствы на загалі драспаўнамоўна плану.

Спектаклі народнага тэатра пры такім становішчы стануць больш даўгачаснымі. На сцэне Дома культуры адну і тую ж п'есу можна будзе паказаць не адзін-два разы, як цяпер, а разоў дзесяць — пятнаццаць.

Мы пачнем больш ездзіць, у нас з'явіцца больш глядачоў. І вольны тэатр узяць яшчэ адно немалаважнае пытанне: на чым ездзіць? У большасці народнага тэатраў няма свайго транспарту. Мы, напрыклад, кожны раз, калі трэба выяздзіць у калгас, прасім машыну ў розных арганізацыяў. На нашу просьбу адказваюць: «Не дамо, тамім патрэбна». Або: «Платіце грошы, тады атрымаеце». І мы пачнем грошы, у большасці выпадкаў не маленякія.

Народнаму тэатру вельмі патрэбна пасажырская машына. Адкуль яе ўзяць? Пра гэта няхай пладумачь у Міністэрстве культуры. А можэ зноўбуцца сродкі. Справа ж важная.

У заключэнне некалькі слоў пра калектывы. Папроста кажучы, нам няма ў што апрацца на сцэне. Касцюмы дарэжны, у нас не хапае сродкаў на іх набывчэ. Дзякуй, даламог нам трох Руска і драматычны тэатр Імя Горкага. Ён перадаў нам частку свайх касцюмаў. Але іх мала. На жаль, не дагучылі нам у гэтым наш шэф — Тэатр Імя Янкі Купалы. А ў яго ж вельмі багатая касцюмерня.

Я не мастацкі кіраўнік тэатра, таму і пачыну патрэбным спытацца і пачыну пытаньня. Але хіба якасць спектакляў не залежыць ад гаспадарчых праблем? Залежыць, ды яшчэ як!

М. МАЛЧАНСкі, дырэктар Барысаўскага гарадскога Дома культуры.

А. ГАРОНКІН, рэжысёр тэатральнай самадзейнасці.

Магілёў.

М. МАЛЧАНСкі, дырэктар Барысаўскага гарадскога Дома культуры.

ШУКАЦЬ СВАЁ АБЛІЧЧА

Гадзі тры назваў паглядзець спектакль Слонімскага народнага тэатра «Палкоўнік неспячэйнай службы». Ролі палкоўніка іграў малады педагог В. Тарасевіч. І тады я прычытаў у абласной газеце: «Тарасевіч стварыў запамінальны вобраз палкоўніка». На абласным аглядзе 1960 года Аммянскі народны тэатр паказаў «Паўлінку». Абласная газета пісала пра выканаўца ролі Пустаравіча А. Міхееву, што ён стварыў каларытны вобраз.

І той і другі водгук радуюць і нават захалююць. Але калі на сцэне Аммянскага Дома культуры ролі Пустаравіча сыграву народны артысты СССР Г. Глебаў, усё ўбачылі, што Міхеева малады для гэтай ролі. Ён стараецца гэта замаскаваць, наўмысна падрабавваючы старэчыя інтанацыі ў гаворцы і хадзе, ад чаго вобраз Пустаравіча здаецца штучным. Тое ж самае было і ў Тарасевіча. Яго палкоўнік з-за маладоці акцэра выглядаў больш

і харчаванне ў стававых. Што ж дзіўнае! Народнага тэатра, дык ён ужо мог быць абсыбіць без касцюмаў і кантраляраў. І не вылакава лепшы самадзейны тэатр крэйны прапаноўчы, каб глядзцы наведвалі спектаклі бясплатна.

Нам трэба стаць імаг новых п'ес, усёе час калішніца пра абнаўленне праграмы. Інакш мы, як кажучы, «праграмы», тэатр пачынае глядачоў і, разам з тым, неабходны яму сродкаў. А вольны калі б мы перасталі залежыць ад вырчыкі, калі б фінансаваліся якім-небудзь іншым шляхам, тады карціна атрымалася б зусім іншая. Нам не давалася б ў аўтаральным парадку пачы спектакль за спектаклем, з густам, паглыблена, сур'ёзна. І якасць спектакляў, бясспрэчна, палепшылася б.

Але дзе ўзяць сродкі? Яны па-

трэбны, без іх ніяк не абдышешся. Неабходна мець рэжысёраў, мастакоў, касцюмёраў, набыць касцюмы, дэкарацыі, бутфарыю і інш. Няўжо прасіць паледніцы дэпутатаў у абласнога Упраўлення культуры? Не! Ёсць іншы, вельмі надзейны крыніца, якую неабходна скарыстацца.

Я маю на ўвазе культфонды прамысловых прадпрыемстваў і калгасаў. Праверце і пераканайцеся, што на многіх заводах, фабрыках, у сельскагаспадарчых арцельных фондах гэтыя выкарыстоўваюцца не вельмі разумна. Я педлаю некалькі прадпрыемстваў у Барысаве, дзе культурным чынам на стартыўныя мерапрыемствы Спорт, явамо, справа добрая. У тэатр развіваць, але ёсць у нашых людзях і іншы патрэбны. Паглядзель новы спектакль таксама неабходна чалавеку, які імкнецца да гарманічнага развіцця, які і прабегчыся па гаровай дарожцы. А вольны пра гэта прафесійныя арганізацыі многіх прадпрыемстваў забываюць. Яны «наіскаваю» на футбол, а ў тэатр, маўляў, няхай рабочыя ходзіць за свае грошы.

Але дзе ўзяць сродкі? Яны па-

трэбны, без іх ніяк не абдышешся. Неабходна мець рэжысёраў, мастакоў, касцюмёраў, набыць касцюмы, дэкарацыі, бутфарыю і інш. Няўжо прасіць паледніцы дэпутатаў у абласнога Упраўлення культуры? Не! Ёсць іншы, вельмі надзейны крыніца, якую неабходна скарыстацца.

Я маю на ўвазе культфонды прамысловых прадпрыемстваў і калгасаў. Праверце і пераканайцеся, што на многіх заводах, фабрыках, у сельскагаспадарчых арцельных фондах гэтыя выкарыстоўваюцца не вельмі разумна. Я педлаю некалькі прадпрыемстваў у Барысаве, дзе культурным чынам на стартыўныя мерапрыемствы Спорт, явамо, справа добрая. У тэатр развіваць, але ёсць у нашых людзях і іншы патрэбны. Паглядзель новы спектакль таксама неабходна чалавеку, які імкнецца да гарманічнага развіцця, які і прабегчыся па гаровай дарожцы. А вольны пра гэта прафесійныя арганізацыі многіх прадпрыемстваў забываюць. Яны «наіскаваю» на футбол, а ў тэатр, маўляў, няхай рабочыя ходзіць за свае грошы.

Але дзе ўзяць сродкі? Яны па-

трэбны, без іх ніяк не абдышешся. Неабходна мець рэжысёраў, мастакоў, касцюмёраў, набыць касцюмы, дэкарацыі, бутфарыю і інш. Няўжо прасіць паледніцы дэпутатаў у абласнога Упраўлення культуры? Не! Ёсць іншы, вельмі надзейны крыніца, якую неабходна скарыстацца.

Я маю на ўвазе культфонды прамысловых прадпрыемстваў і калгасаў. Праверце і пераканайцеся, што на многіх заводах, фабрыках, у сельскагаспадарчых арцельных фондах гэтыя выкарыстоўваюцца не вельмі разумна. Я педлаю некалькі прадпрыемстваў у Барысаве, дзе культурным чынам на стартыўныя мерапрыемствы Спорт, явамо, справа добрая. У тэатр развіваць, але ёсць у нашых людзях і іншы патрэбны. Паглядзель новы спектакль таксама неабходна чалавеку, які імкнецца да гарманічнага развіцця, які і прабегчыся па гаровай дарожцы. А вольны пра гэта прафесійныя арганізацыі многіх прадпрыемстваў забываюць. Яны «наіскаваю» на футбол, а ў тэатр, маўляў, няхай рабочыя ходзіць за свае грошы.

Але дзе ўзяць сродкі? Яны па-

трэбны, без іх ніяк не абдышешся. Неабходна мець рэжысёраў, мастакоў, касцюмёраў, набыць касцюмы, дэкарацыі, бутфарыю і інш. Няўжо прасіць паледніцы дэпутатаў у абласнога Упраўлення культуры? Не! Ёсць іншы, вельмі надзейны крыніца, якую неабходна скарыстацца.

Я маю на ўвазе культфонды прамысловых прадпрыемстваў і калгасаў. Праверце і пераканайцеся, што на многіх заводах, фабрыках, у сельскагаспадарчых арцельных фондах гэтыя выкарыстоўваюцца не вельмі разумна. Я педлаю некалькі прадпрыемстваў у Барысаве, дзе культурным чынам на стартыўныя мерапрыемствы Спорт, явамо, справа добрая. У тэатр развіваць, але ёсць у нашых людзях і іншы патрэбны. Паглядзель новы спектакль таксама неабходна чалавеку, які імкнецца да гарманічнага развіцця, які і прабегчыся па гаровай дарожцы. А вольны пра гэта прафесійныя арганізацыі многіх прадпрыемстваў забываюць. Яны «наіскаваю» на футбол, а ў тэатр, маўляў, няхай рабочыя ходзіць за свае грошы.

Але дзе ўзяць сродкі? Яны па-

трэбны, без іх ніяк не абдышешся. Неабходна мець рэжысёраў, мастакоў, касцюмёраў, набыць касцюмы, дэкарацыі, бутфарыю і інш. Няўжо прасіць паледніцы дэпутатаў у абласнога Упраўлення культуры? Не! Ёсць іншы, вельмі надзейны крыніца, якую неабходна скарыстацца.

Я маю на ўвазе культфонды прамысловых прадпрыемстваў і калгасаў. Праверце і пераканайцеся, што на многіх заводах, фабрыках, у сельскагаспадарчых арцельных фондах гэтыя выкарыстоўваюцца не вельмі разумна. Я педлаю некалькі прадпрыемстваў у Барысаве, дзе культурным чынам на стартыўныя мерапрыемствы Спорт, явамо, справа добрая. У тэатр развіваць, але ёсць у нашых людзях і іншы патрэбны. Паглядзель новы спектакль таксама неабходна чалавеку, які імкнецца да гарманічнага развіцця, які і прабегчыся па гаровай дарожцы. А вольны пра гэта прафесійныя арганізацыі многіх прадпрыемстваў забываюць. Яны «наіскаваю» на футбол, а ў тэатр, маўляў, няхай рабочыя ходзіць за свае грошы.

Але дзе ўзяць сродкі? Яны па-

трэбны, без іх ніяк не абдышешся. Неабходна мець рэжысёраў, мастакоў, касцюмёраў, набыць касцюмы, дэкарацыі, бутфарыю і інш. Няўжо прасіць паледніцы дэпутатаў у абласнога Упраўлення культуры? Не! Ёсць іншы, вельмі надзейны крыніца, якую неабходна скарыстацца.

Я маю на ўвазе культфонды прамысловых прадпрыемстваў і калгасаў. Праверце і пераканайцеся, што на многіх заводах, фабрыках, у сельскагаспадарчых арцельных фондах гэтыя выкарыстоўваюцца не вельмі разумна. Я педлаю некалькі прадпрыемстваў у Барысаве, дзе культурным чынам на стартыўныя мерапрыемствы Спорт, явамо, справа добрая. У тэатр развіваць, але ёсць у нашых людзях і іншы патрэбны. Паглядзель новы спектакль таксама неабходна чалавеку, які імкнецца да гарманічнага развіцця, які і прабегчыся па гаровай дарожцы. А вольны пра гэта прафесійныя арганізацыі многіх прадпрыемстваў забываюць. Яны «наіскаваю» на футбол, а ў тэатр, маўляў, няхай рабочыя ходзіць за свае грошы.

ПРАГРАМА ШЧАСЦЯ

Праецт новай Праграмы Камуністычнай партыі Савецкага Саюза — усвабодзіць вялікага вучоўна марксізма-ленінізма ў практычны план. Многа сіл паклалі савецкія людзі, каб стаць блізкай явай вялікага мара аб камунізме, аб той вышэйшай форме супрацоўніцтва людзей, пры якой жыццёўлююцца свабоды і роўнасці, пры якой праца становіцца радасцю. Гэтая мара спадарожнічала ўсім барабцітам за чалавечае шчасце, яна грэла душы рэвалюцыянераў у казематах, у сіжоні, у голад... І вольны надшыноў час, калі Камуністычная партыя Савецкага Саюза, ведучы народ ад перамогі да перамогі, урачыста аб'явіла, што цяперашняе паленне савецкіх людзей будзе жыць пры камунізме.

У канчатковым выніку ўсё свет прывідае да адзінага камуністычнага гаспадарання, калі знікнучы класы, адмарэ дзяржава, калі ўся праца чалавечтва стане працай грамадства, узброенага высокай тэхнічай. Згладзіцца розніца паміж працай фізічнай і розумовай, і не будзе інтэлігенцыі ў нашым цяперашнім сэнсе слова, бо ўсе стануць «інтэлігенцы».

Тэзіс вялікага Леніна аб электрафікацыі ўсёй краіны быў прадвядзены ў камунізм у СССР. Планаваць і ажыццяўляць створэнне прамысловых аб'ектаў, планавачь размышчэнне аб'ектаў прамысловасці прыводзіць да адзінаго эканамікі і з'яўляе народны Савецкага Саюза ў адно непарыўнае цэлае.

Вялікія перспектывы чакаюць

і сельскую гаспадарку. Зямля павінна стаць такой жытнічай, каб яна далёка апрадзівала патрэбы грамадства. Тады здзейсніцца мара вялікага агранома-патрыята В. Вільямса, які казаў, што недалёка той час, калі збор ста цэнтнераў збожжа з гектара будзе з'явай звычайнай. Тэхнічная аснашчанасць сельскай гаспадаркі наблізіць яе да ўзроўню прамысловасці, што, уласна, і стане эканамічнай базай для поўнай ліквідацыі супрацьлеглас